

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249311

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ประชาธิปไตยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
PREPARATION OF LEARNING UNIT DEMOCRACY BY USING 4 MAT
MODEL FOR PRATHOMSUEKSA 6

นายชนตส์กุล แสงเจษฎ์

จิตขานิตนธ์ปริชญานุกิจ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

PREPARATION OF LEARNING UNIT DEMOCRACY BY USING 4 MAT
MODEL FOR PRATHOMSUEKSA 6

นายพนัฒน์ แสงจาร์

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นายพนัฒน์ แสงจรัส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

**PREPARATION OF LEARNING UNIT DEMOCRACY BY USING 4 MAT
MODEL FOR PRATHOMSUEKSA 6**

MR. NOPPANAT SAENGJARU

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN CURRICULUM AND INSTRUCTION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ชื่อวิทยานิพนธ์: การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นายพนัญฐ์ แสงจรัส

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง ยุธัชย ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงคะสมิต กรรมการ
รองศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์ กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....
(รองศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่่นมาตย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นพณัฐ แสงजारุ. 2554. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์

บทคัดย่อ

249311

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยรูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One – Short Case Study) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้ แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พบว่า ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เริ่มจากขั้นที่ 1 ศึกษามาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขั้นที่ 2 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ขั้นที่ 3 ศึกษาโครงสร้างรายวิชา ขั้นที่ 4 จัดทำตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในสาระที่ 2 ขั้นที่ 5 จัดทำผังมโนทัศน์ เรื่อง ประชาธิปไตย ขั้นที่ 6 กำหนดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และขั้นที่ 8 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายชั่วโมง เรื่อง ประชาธิปไตย จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเหล่า อำเภอ โนนสะอาด จังหวัด อุครธานี พบว่า นักเรียน 19 คน จาก 26 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ย 23.85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.49 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

Noppanat Saengjaru. 2011. **Preparation of learning units : democracy by Using 4 MAT**

Model for Prathomsueksa 6. Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Associate Professor Nilmanee Pitak

ABSTRACT

249311

The purposes of the present research were: 1) to construct a set of learning unit plan: Democracy 2) to study learning achievement for Prathomsueksa 6 students after having learned in: Democracy by using 4MAT Model.

This research was an experimental research. It employed a One- short case study. The target group consisted of 26 Prathomsueksa 6 students of the Ban NA LAO School, Non Sa-Ad District, U-donthanee Province under the supervision of the Office of U-donthanee Educational Area of the 2010 academic year.

The instruments for the research included learning unit plan: Democracy by using learning activity based on 4MAT Model and learning achievement test, the statistic were analyzed by 1) means (\bar{x}), 2) percentage (%) and 3) Standard Deviation (S.D.)

The findings research showed that:

1. The findings in establishing the learning unit titled "Democracy" by using 4 MAT Learning Activity for Pratomsuksa 6 Students, Ban-na-lao School, None-sa-ad District, Udontani Province, found that the learning units were systematically established based on steps starting from Step 1: studying the learning standard, indicator, and core learning substance, Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance, Pratomsuksa 6, based on core curriculum of Basic School, 2008, Step 2: studying course descriptions, Step 3: studying course structure, Step 4: establishing the table for analyzing relationship among the contents in Learning Substance 2, Step 5: establishing concept map titled "Democracy," Step 6: specifying the learning unit structure, Step 7: designing the learning activity for learning unit titled "Democracy," by using 4 MAT learning activities, and Step 8: writing the learning activity management plan for each period titled "Democracy," for 8 Knowledge Management Plans. which had made a mean (\bar{x}) 4.43, also high level and S.D. was 0.40

2. A study of learning achievement in Democracy by using 4MAT Model for Prathomsueksa 6 students of Ban NA LAO School, Non Sa-Ad District, Udonthanee Province found that 19 students from 26 students of finding percentage 73.08 had made a mean learning achievement score 79.49 which passed the prescribed achievement criterion 70% of the total number of the students.

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบส่วนที่ดีให้บุพการีและคณาจารย์
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในด้านความรู้ ความคิด แนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ บุรชัย ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคณา ดวงกะสมิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้เนื้อหาวิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง ครอบคลุม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเฉพาะการสอน สังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาท ความรู้ แนวคิด และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ศิษย์

ขอกราบขอบพระคุณ นายเวียงชัย แสนสกุล รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 นางนุชนาฏ เนสุสินธ์ และนางสาว ปิไลธนา ศุภคต อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณา สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วย ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของทุก ท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาเหล่า โรงเรียนบ้านเสาเล้าผักชีศรีสวัสดิ์ อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะครูอาจารย์ โรงเรียนบ้านนาเหล่าทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบใจนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยดูแลและเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมมาโดยตลอด ขอกราบ ขอบพระคุณบูรพาจารย์ ที่มีส่วนช่วยในการวางรากฐานชีวิตการศึกษาให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
3. ขอบเขตของการวิจัย	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	8
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	15
3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้	19
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT	39
5. ปรัชญาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมอง	50
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
1. รูปแบบการวิจัย	71
2. กลุ่มเป้าหมาย	72
3. ตัวแปรที่ทำการวิจัย	72
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	73
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	77
1. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	78
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	108
3. การอภิปรายผล	108
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	114
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	114
2. วิธีดำเนินการวิจัย	114
3. สรุปผลการวิจัย	117
4. ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	126
ภาคผนวก ข - แผนการจัดการเรียนรู้	131
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
ภาคผนวก ค - แบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	146
- ค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่าย	
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
ภาคผนวก ง - คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	160
- ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน	
ประวัติผู้เขียน	167

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงความเชื่อมโยงกันของเป้าหมาย (มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด) กับกิจกรรมการเรียนการสอนและผลลัพธ์	21
ภาพที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การจัดการเรียนรู้	22
ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างรายวิชา ที่ประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้	28
ภาพที่ 4 แสดงแนวคิดของ เดวิด คอลบ์	39
ภาพที่ 5 แผนภูมิวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4 MAT	44
ภาพที่ 6 แผนผังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	45
ภาพที่ 7 แสดงส่วนที่ 1 ของ 4 MAT	46
ภาพที่ 8 แสดงส่วนที่ 2 ของ 4 MAT	46
ภาพที่ 9 แสดงส่วนที่ 3 ของ 4 MAT	47
ภาพที่ 10 แสดงส่วนที่ 4 ของ 4 MAT	47
ภาพที่ 11 บทบาทครูในกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT	49
ภาพที่ 12 ความถนัดของสมองซีกขวาและซีกซ้าย	55
ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดในการวิจัย การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ประชาธิปไตย	70
ภาพที่ 14 ผังมโนทัศน์ เรื่อง ประชาธิปไตย	94

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงโครงสร้างรายวิชา ส 16101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 80 ชั่วโมง	88
ตารางที่ 2	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม	92
ตารางที่ 3	แสดงโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	94
ตารางที่ 4	แสดงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT	96
ตารางที่ 5	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	107
ตารางที่ 6	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจาก หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT	108
ตารางที่ 7	คะแนนการประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้เชี่ยวชาญ	148
ตารางที่ 8	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของ ผู้เชี่ยวชาญ	158
ตารางที่ 9	ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย	159
ตารางที่ 10	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ 4 MAT	163